

Jean Léonard

Jean Léonard, kind

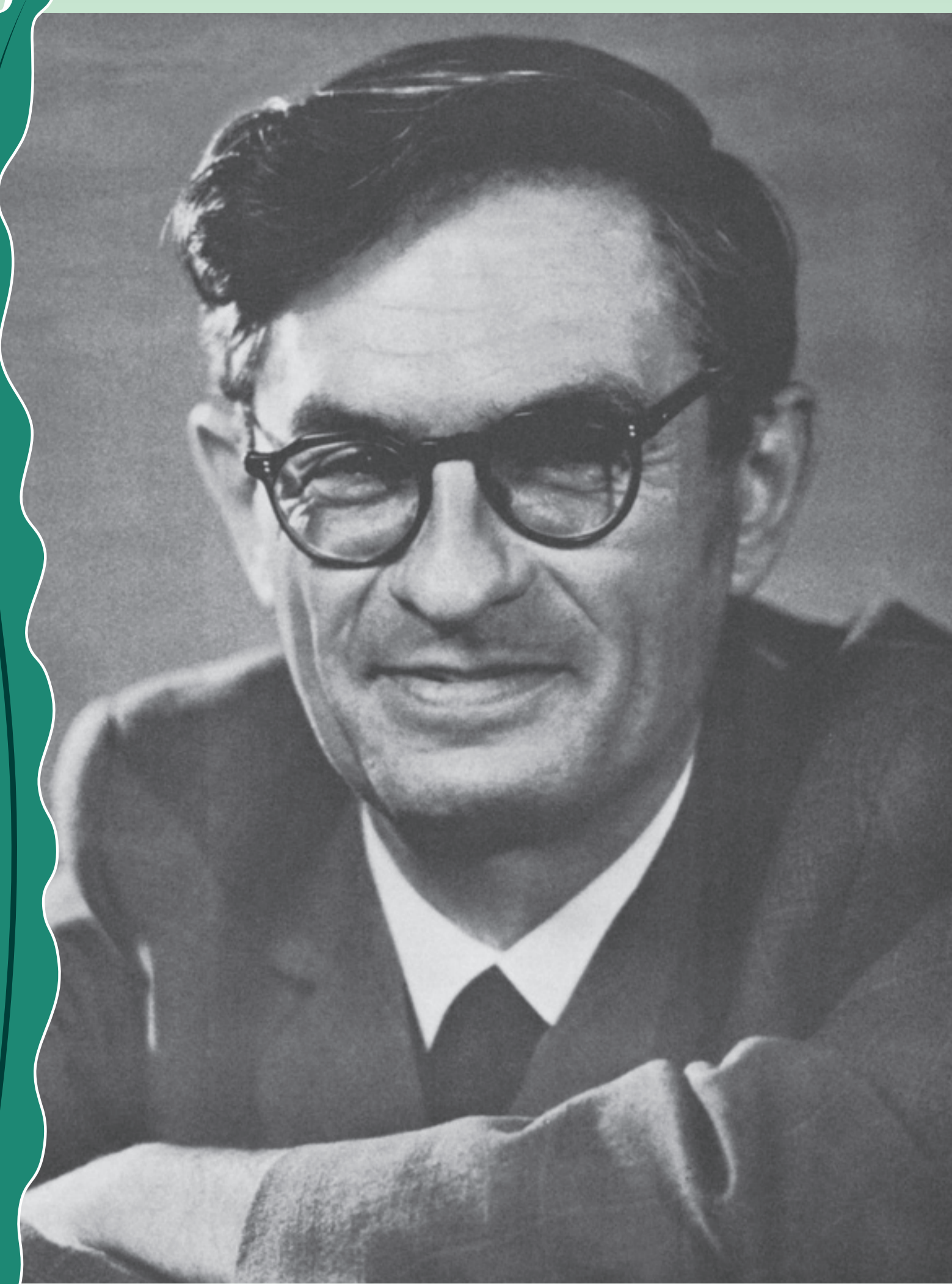
Jean Léonard, enfant

1920-2013

Foto's: © Famille Léonard, behouden andere vermelding / Photos: © Famille Léonard, sauf mention contraire

Spirulina in poedervorm
Spiruline en poudre

Jean Léonard - foto van de kiescampagne - 1970
Jean Léonard - photo de campagne électorale - 1970

“Tot onze grote verrassing bleek deze alg het meest complete voedingsmiddel te zijn dat we kenden met het hoogste gehalte aan proteïnen en aminozuren.”

bleek deze alg het meest complete voedingsmiddel te zijn dat we kenden met het hoogste gehalte aan proteïnen en aminozuren.”

Hoewel zijn familie eigenlijk uit het meest zuidelijke puntje van de provincie Luxemburg komt, wordt Jean Léonard op 17 mei 1920 in Couvin, tussen Samber en Maas, geboren. Zijn vader Gustave Léonard, die landbouwingenieur van opleiding is, werkt als ambtenaar voor Waters en Bossen en is op dat ogenblik kantonchef. Hij zal een briljante loopbaan neerzetten waarbij hij opklimt tot hoofdinspecteur en daarna in de jaren dertig zelfs tot afdelingsdirecteur bij het Ministerie van Landbouw (bestuur van Waters en Bossen). Hij is een pleitbezorger voor de herbebossing van de slakkenbergen, wat de tot een betere stabiliteit van de bodem en een verfraaiing van het landschap leidt.

Het lijkt evident dat het beroep van zijn vader Jean Léonard beïnvloed heeft in zijn keuze voor de plantkunde. Het is dan ook logisch dat hij zich na zijn middelbare studies inschrijft aan de ULB waar hij onder meer les krijgt van professor Lucien Hauman, academicus en specialist van de flora van Centraal-Afrika en Zuid-Amerika.

In 1941 besluiten de Duitsers de universiteit echter te sluiten en moeten de lessen in erg moeilijke omstandigheden clandestien worden verdergezet. Het is in deze bijzondere context dat hij zijn toekomstige echtgenote ontmoet, Marie-Paule Latour, studente chemie en door het Verzet belast om de professoren en studenten op het laatste moment in te lichten over wijzigingen in de plaatsen waar er les wordt gegeven. Ze trouwen in 1944 en zullen twee kinderen krijgen.

Jean Léonard, die intussen doctor in de plantkunde aan de ULB is, en zijn echtgenote zullen drie jaar in Belgisch Congo verblijven waar hij directeur is van het proefstation van Eala.

Terug in België wordt hij werkleider in de Nationale Plantentuin (in Brussel en daarna in Meise) waar hij onderzoek verricht naar de flora van Afrika en Azië.

Intussen wordt hij ook aangesteld als professor aan de faculteit der Wetenschappen van de ULB waar hij les geeft over de botanische systematiek, een discipline die als doel heeft de planten te identificeren, ze te benoemen en ze te klasseren.

In de loop van zijn carrière zal hij niet minder dan 300 nieuwe plantensoorten identificeren.

Voor deze fenomenale bijdrage aan onze kennis van de natuur wordt hij niet alleen onderscheiden met heel wat wetenschappelijke prijzen, maar maakt men hem ook laureaat van de Franse 'Académie des Sciences' en van de 'Royal Geographical Society' te Londen.

Voor zijn onderzoek trekt hij geregeld naar tropisch Afrika, naar de Sahel, naar de Sahara en naar de woestijnen van Libië, Iran en Centraal-Azië. Andere opdrachten leiden hem dan weer naar het Canadese poolgebied, de Himalaya of naar China.

Jean Léonard en Marie-Paule Latour in de plantentuin van Eala (Congo) in 1946

Jean Léonard et Marie-Paule Latour au jardin botanique d'Eala (Congo) en 1946

Huwelijk van Jean Léonard en Marie-Paule Latour in 1944
Mariage de Jean Léonard et Marie-Paule Latour en 1944

Jean Léonard, waarnemend directeur van de plantentuin van Eala in Congo in 1946

Jean Léonard, directeur faisant fonction du jardin botanique d'Eala au Congo en 1946

Maar professor Léonard was nog het meest trots op het feit dat hij op wetenschappelijke wijze de opmerkelijke voedingskenmerken van een kleine blauwe alg in de tropen, genaamd spirulina (*spirulina platensis*), heeft aangetoond. Deze alg tiert welig in natriumcarbonaatrijk water en maakt deel uit van het basisvoedsel van de plaatselijke bevolking. Jean Léonard vertelt hoe hij deze plant bij toeval heeft ontdekt:

“Toen ik in 1964 op missie in Tsjaad was, heb ik op een markt in N'Djamena gedroogde groenblauwe wafeltjes gezien. Geïnteresseerd vroeg ik waarvoor ze dienden. Men legde mij uit dat het een alg was die in bepaalde meren geoogst werd, waarna het gedroogd werd om te bewaren. Vervolgens werd het opgelost in kokend water om er een dikke saus van te maken die tijdens de maaltijd met de gierst werd opgediend. Nieuwsgierig geworden, kocht ik er wat van. Een paar dagen later, tijdens een reis naar het noorden van Tsjaad, valt onze wagen in panne en staan we een aantal dagen stil naast een meer waarin ik alweer deze alg tegenkom. Ik stel vast dat er heel veel eenden rond het meer leven waarin de alg groeit, maar niet rond de andere meren... Ik wil weten waarom en neem een paar stalen van dit microscopisch klein algeje dat niet eens 1/10 van een millimeter lang is. Eenmaal terug in België heb ik aan de algenkenner Pierre Compère gevraagd om deze stalen te bestuderen. De studie werd afgerond door dokter Kufferath die de chemische samenstelling en de voedzame bestanddelen ervan bepaalde. Tot onze grote verrassing bleek deze alg het meest complete voedingsmiddel te zijn dat we kenden met het hoogste gehalte aan proteïnen en aminozuren. Het was zelfs rijker aan proteïnen dan soja. Vandaar dat we besloten de wetenschappelijke wereld hiervan op de hoogte te brengen.”

Het bleek een belangrijke plantkundige ontdekking te zijn die kan helpen om de ondervoeding in tropische landen aan te pakken. In westerse landen vindt men spirulina meestal terug als voedingsmiddel. Zelfs de Amerikaanse en Russische ruimtevaarders hebben er de voordelen van ontdekt!

Op plaatselijk vlak nam Jean Léonard deel aan de oprichting van de 'Cercle des Naturalistes francophones' van Sint-Lambrechts-Woluwe, gemeente waar hij zich in 1949 gevestigd had.

Naast zijn wetenschappelijke carrière toont Jean Léonard ook interesse van de lokale en regionale politiek. Als actief verdediger van de rechten der Franstaligen wordt hij in de jaren zestig ondervoorzitter van de 'Ligue wallonne de Woluwe-Saint-Lambert'. In 1966 sticht hij samen met de eveneens toekomstige schepen Raymond Watrice de plaatselijke afdeling van het Front démocratique des Francophones (FDF). Hij maakt zijn entree in de gemeenteraad in 1971, samen met nog vijf andere FDF-raadsleden waaronder toekomstig burgemeester Georges Désir. En nog blijft Jean Léonard niet stilzitten. Van 1972 tot 1989 wordt hij verkozen als raadslid bij de agglomeratie en daarna (1974) als regionaal afgevaardigde. Nadat hij lid geworden is van het Beheercomité van de Maatschappij voor het Intercommunale Vervoer te Brussel (MIVB) aanvaardt hij in 1977 de functie van eerste schepen van Sint-Lambrechts-Woluwe waarbij hij verantwoordelijk wordt voor het openbaar ambt, werkloosheid, relaties met de Brusselse agglomeratie en de Derde Wereld. Hoewel getipt als burgemeester, beslist hij toch om voor zijn wetenschappelijke carrière te kiezen. Tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van 1983 beslist hij dan ook om een punt te zetten achter zijn ervaring als schepen.

Deze briljante wetenschapper blijft altijd een zeer bescheiden man. Wanneer men hem wil eren door een straat naar hem te vernoemen, bedankt hij voor de eer en verkiest hij dat men deze naar zijn meest bekende ontdekking noemt, de spirulina die zoveel diensten bewijst aan de mensheid.

Wanneer hij getroffen wordt door een ernstige en ongeneeslijke hartziekte, kiest Jean Léonard ervoor om in april 2013 op een waardige manier afscheid te nemen van het leven.

Jean Léonard en Marie-Paule Latour tijdens de viering van hun 65ste huwelijksverjaardag op 24 juni 2009.
Jean Léonard et Marie-Paule Latour lors de la célébration de leurs 65 ans de mariage le 24 juin 2009.

Met/avec Michel Léonard, Myriam Pauwels, Marianne Léonard, Raphaël Schmidt, Valérie Léonard en/et Elena, Anne-Laure Léonard

Jean Léonard en zijn echtgenote in de tuinen van het Bahia-paleis - Marrakech - september 1990
Jean Léonard et son épouse dans les jardins du Palais Bahia - Marrakech - septembre 1990

